

TEST ZA 8. RAZRED – I. OCENJEVALNO OBDOBJE

1. naloga

VIR 1: Marjan Rode: Koraki v času – Novi vek. Delovni zvezek za 7. razred osemletke in 8. razred devetletke, Ljubljana 2001, stran 13, VIR 8, Žrtvovanje ljudi pri Aztekih

CILJ A

a. Za Evropejce je bila velika posebnost indijanska religija. S pomočjo VIRA 1 opiši eno njenih značilnosti. 1 točka

CILJ B

b. Premisli in utemelji, zakaj v Latinski Ameriki prevladuje katoliška veroizpoved.1 točka

2. naloga

VIR 2: Janez Cvirn et al.: Koraki v času – Novi vek. Zgodovina za 7 razred osemletke, Ljubljana 2000, stran 23, 2. točka dodatka Razmisli, Elizabetinsko gledališče je imelo oder, pomaknjen daleč med občinstvo. Zadnji del je bil notranjščina prizorišča, na balkonu pa so odigrali prizore, ki so sodili tja.

CILJ A

a. V katero umetnostno obdobje uvrščamo elizabetinsko gledališče? VIR 21 točka

CILJ B

b. Razmisli in utemelji, kolikšen stik z igro so imeli gledalci v tako zasnovanem gledališču. VIR 2 1 točka

3. naloga

VIR 3:

»Tedaj bo eden (menih, op. a.) pokazal svoj trebuh, napolnjen z vsemi vrstami rib, drugi bo iztresel predenj (pred Kristusa, ko bo poslednja sodba, op. a.) sto mernikov psalmov, /.../ eden se bo pohvalil, da se šestdesetletni ni dotaknil denarja drugače ko z dvojnimi rokavicami, /.../ četrti, da mu je jezik otopel od dolgoletnega molka.«

Erazem Rotterdamski (1466–1536), Hvalnica norosti

CILJ B

a. S pomočjo VIRA 3 ugotovi enega od vzrokov za začetek reformacije..... 1 točka

CILJ C

b. Razmisli in utemelji, kdaj vznikne odpor proti ustanovi, ki temelji na določenem prepričanju. Pomagaj si z VIROM 3.1 točka

4. naloga

VIR 4:

Zahteve Sebastiana Lotzerja iz Memmingena, 1524:

- »1. kmetje sami volijo in odstavljajo župnike, ki morajo jasno oznanjati evangelij,
2. zmanjšanje desetine,
3. kmet ni več last svojega gospoda,
4. svoboden lov in ribolov.«

VIR 5:

Pritožbe kmetov iz Konjic, 1515:

»/.../ V prvo smo bili zelo močno obteženi – nam v uničujočo škodo zaradi različnih davkov, ki smo jih sedaj nekaj let dajali. /.../ V drugo smo bili v naši stari navadi težko in hudo prizadeti zaradi nezmogljive tlake. /.../ V deseto smo pritiskani in obteženi glede ribolova. V vseh vodah, malih in velikih potokih, nam je, proti stari navadi, pod kaznijo prepovedano ribariti.«

CILJ A

a. V kateri državi so živel kmetje, ki jih omenjata VIRA 4 in 5?1 točka

CILJ B

b. Navedi razliko v kmečkih zahtevah med kmeti nemškega in slovenskega prostora. VIRA 4 in 5.1 točka

c. S pomočjo obeh virov opiši življenjske razmere srednjeevropskih kmetov v 16. stoletju. VIRA 4 in 5 1 točka

5. naloga

VIR 6:

Trgovčeva etika

»Zmerom se trudi in ženi za zaslužkom in ne govori: 'Danes sem in jutri me ne bo; za sabo ne želim pustiti tolikerega blaga, saj nimam potomcev /.../.' Kajti ne veš, kako dolgo bo tvoje življenje, in ne veš za svojo usodo.«

Paolo de Certaldo, Knjiga dobrih navad, okoli 1360

CILJ A

a. Ob VIRU 6 napiši, kako naj ravna uspešen trgovec. 1 točka

CILJ C

b. Navodilo trgovcu je bilo zapisano v 14. stoletju. Utemelji, ali bi ga bilo za naš čas potrebno spremeniti. 1 točka

6. naloga

Absolutni vladar Ludvik XIV:

- zakonodajalec in najvišji sodnik
- odloča o vojni in miru
- imenuje ministre in uradnike
- odloča o državnih izdatkih
- vpliva na gospodarstvo
- odloča o davkih in dohodkih

VIR 8: Janez Cvirn et al.: Koraki v času – Novi vek. Zgodovina za 7 razred osemletke, Ljubljana 2000, str. 57. tabela Merkantilizem ob robu

CILJ B

a. V 17. stoletju se v Evropi oblikujejo nova gospodarska načela, ki jih imenujemo merkantilizem. V VIRU 8 ugotovi pet ukrepov, s katerimi je absolutni vladar vplival na uspešnost gospodarstva v državi. Pomagaj si z VIROM 7. 1 točka

TEST ZA 8. RAZRED – II. OCENJEVALNO OBDOBJE

1. naloga

VIR 1:

Škofjeloški pasijon, 18. stoletje

»Mrtvaška kompanija, peš.

Smrt s koso, peš.

/.../

'Jæst sæm slepa, vændar vse umorim,

inu z mojo koso veliku škode storim.

Bodi stari ali mladi, kar pred mene pride,

bogat, božac, kmet, žlahtnik, obedæn na odide.

Kral, cesar, papež ali vojščaki, gmajn,

mogočni inu vrlu jenaki.

Ja, vsa moč celiga sveta, kar živi,

to pod mojo ojstro koso stoji.' /.../«

CILJ A

a. Sredi 17. stoletja so se končali boji med katoliki in protestanti. Zanosno ozračje katoliške Cerkve je odsevalo tudi v umetnosti. Kako imenujemo nov umetnostni slog, ki ga predstavlja tudi VIR 1? 1 točka

CILJ C

b. VIR 1 pripoveduje značilno razmišljanje prejšnjih stoletij. Podobno sporočilo je naslikano tudi na hrastoveljskih freskah iz 15. stoletja. Razmisli in utemelji, ali ta sporočila veljajo tudi za naš čas. 1 točka

2. naloga

VIR 2:

»1. Ljudje se rodijo in živijo svobodni ter enaki v pravicah. Družbene razlike smejo temeljiti samo na splošnem interesu.

/.../

3. Načelo vse suverenosti izvira predvsem iz naroda. Nobeno telo, noben posameznik ne more izvrševati oblasti, ki ne izhaja neposredno iz naroda.

4. Svoboda je v tem, da lahko storiš vse, kar ne škodi drugemu. /.../«

Deklaracija o pravicah človeka in državljana, 26. 8. 1789

VIR 3:

»Za patriota imam le človeka, ki, če je potrebno, izda očeta, mater ali sestro in potem pod šofotom (moriščem) popije kozarec njihove krvi«

izjava revolucionarja francoske revolucije

CILJ A

a. Francoska revolucija je vzpostavila nova načela družbenih odnosov. Iz VIRA 2 izpiši dve taki načeli.1 točka

_____ in _____

CILJ B

b. Revolucije omogočajo ideje, ki privlačijo množice. Revolucije pa so tudi zelo krvave. S pomočjo VIROV 2 in 3 utemelji to trditev. 1 točka

3. naloga

VIR 4: Janez Cvirn et al.: Koraki v času – Novi vek. Zgodovina za 7 razred osemletke, Ljubljana 2000, stran 79, zemljevid, Evropa v dobi Napoleona

VIR 5: Marjan Rode: Koraki v času – Novi vek. Delovni zvezek za 7. razred osemletke in 8. razred devetletke, Ljubljana 2001, stran 63, VIR 13, Napoleonov razglas o ustanovitvi Ilirskih provinc

CILJ C

a. Francoska revolucija se konča z Napoleonovo dobo. Njegovi vojaški uspehi so predrugačili politično sliko Evrope. S pomočjo VIRA 4 oceni, zakaj se je njegova evropska pustolovščina končala v Moskvi. 1 točka

CILJ B

b. Ob VIRIH 4 in 5 ugotovi, kaj je zasedel Napoleon v naših krajih.1 točka

4. naloga

VIR 6:

»V Ljubljani je bil oče že šest tednov, pa je bil še prepričan, da je v nemškem mestu. Obrt in trgovina sta bili v rokah Nemcev, uradništvo je bilo nemško. Neko nedeljo zgodaj zjutraj je šel oče s tovarišem Čehom čez Mestni trg; ko sta stopala mimo dveh mlekaric, se mu je zazdelo, da čuje češko govorico. Začuden je vprašal tovariša., kak jezik govorita, in šele ta mu je povedal, da je to 'krainerisch', ki je češkemu jako podobno. Beseda 'slovenski' je bila takrat na Slovenskem še prav malo znana.«

Spomini Henrika Tume, ko se je njegov oče leta 1836 iz Celovca odpravil v Ljubljano, kjer se je stalno naselil.

VIR 7

»/.../ 2. Da ima slovenski jezik v tem Slovenskim kraljestvu popolnoma tiste pravice, ki jih ima nemški jezik v nemških, laški v laških deželah, da tedaj slovenski jezik v šole in kanclije (pisarne, op. a.) vpeljemo, kadar hočemo, in kakor hočemo. /.../«

Zedinjena Slovenija, 1848

CILJ A

a. Ugotovi, koliko let je preteklo med opisom stanja slovenskega jezika v VIRU 6 in zahtevami glede slovenskega jezika v VIRU 7. 1 točka

CILJ B

b. Ob uporabi VIRA 6 razloži, kakšen položaj je imel slovenski jezik v prvi polovici 19. stoletja na Slovenskem. 1 točka

CILJ C

c. Razmisli, kakšen odziv je predvidoma imela zahteva Zedinjene Slovenije na slovensko prebivalstvo Avstrije. VIR 7 1 točka

5. naloga

VIR 8 Marjan Rode: Koraki v času – Novi vek. Delovni zvezek za 7. razred osemletke in 8. razred devetletke, Ljubljana 2001, stran 90, VIR 4, Nahajališča premoga in industrijska središča Velike Britanije na začetku industrijske revolucije

VIR 9 Marjan Rode: Koraki v času – Novi vek. Delovni zvezek za 7. razred osemletke in 8. razred devetletke, Ljubljana 2001, stran 91, VIR 6, Gospodarski nauki v 17. in 18. stoletju

CILJ B

a. V drugi polovici 18. stoletja se je v Veliki Britaniji začela prva industrijska revolucija. Ob VIRU 8 ugotovi, kako je država spodbujala gospodarski razvoj. 1 točka

b. Z industrijsko revolucijo so se spremenili pogledi na vprašanje, kaj prinaša blaginjo. Iz VIRA 9 ugotovi gospodarske poudarke v 17. stoletju ter v prvi in drugi polovici 18. stoletja. Zakaj obstajata v 18. stoletju kar dve gospodarski načeli? 1 točka

Gospodarski poudarki:

17. stoletje: _____

Prva polovica 18. stoletja: _____

Druga polovica 18. stoletja: _____

V 18. stoletju obstajata dve gospodarski načeli zato, ker _____

6. naloga

VIR 10:

»Naskakovati so nas začeli od vseh strani s topovi in bajoneti, na eni strani nas hočejo duhovno in politično izstradati, na drugi strani ponujajo bogato obložene mize begunom in izdajalcem, a med tem bojem in lovom kopljejo tajne rove in polagajo razstreliva na naše postojanke.«

Revija Slovenski branik v letu 1913 opisuje nemški pritisk na Slovence z vojaškim izrazoslovjem.

VIR 11:

»Kakor ste videli, sem smatral jugoslovanski problem za to, kar je: namreč za izključno političen problem. Za problem razkosanega plemena, ki se v življenju človeštva ne more uveljaviti, dokler se ne združi v celoto. /.../ Po krvi smo si (južni Slovani, op. a.) bratje, po jeziku vsaj bratranci, – po kulturi, ki je sad večstoletne separatne (ločene, op. a.) vzgoje, pa smo si med seboj veliko bolj tuji, nego je tuj naš gorenjski kmet tirolskemu.«

Ivan Cankar o Slovencih in Jugoslovanih, 1913

CILJ A

a. Kakšen je bil narodni položaj Slovencev na začetku 20. stoletja (VIR 19) in kje je Ivan Cankar videl rešitev? VIR 11 1 točka

Narodni položaj Slovencev: _____

Rešitev Ivana Cankarja: _____